

Foto: B. Kaškina

Sacensības “Rīgas putnu cīņa” jau trešo gadu

GUNA ROZE, BAIBA KAŠKINA, ANDRIS GRĪNBERGS,
riga@lob.lv

“Rīgas putnu cīņa” ir putnu vērošanas sacensības, kuras rīko Latvijas Ornitoloģijas biedrības Rīgas vietējā grupa. Šīs sacensības no citām atšķiras ar divām lietām – šajās sacensībās putni jāvēro tikai Rīgā un jācenšas noteikt arī putnu dzimumu. Sacensību mērķis ir 2–4 cilvēku komandai astoņu stundu laikā Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas robežās novērot un reģistrēt pēc iespējas vairāk putnu sugu, bet papildu punkti tiek piešķirti par noteiktu putnu dzimumu.

Sacensības notiek oktobra beigās – putnu rudens migrācijas izskaņā, kad vēl aizvien var novērot daudzas interesantas putnu sugas, ko pierāda arī sacensību rezultāti. 2015. gadā, kad sacensības notika pirmo reizi, tajās piedalījās septiņas komandas un kopumā tika novērota 81 putnu suga. Nākamajā gadā, neskatoties uz lielo vēju un auksto laiku, tika novērotas 93 putnu sugas, kas gan bija likumsakarīgi, jo sacensībās piedalījās desmit komandas. Savukārt šogad atkal laiks lutināja un sacensību rītā varēja vērot lielisku putnu migrāciju, tāpēc tika pārspēts iepriekšējo gadu rekords – tika novērotas 96 putnu

sugas. To paveica astoņas putnu vērotāju komandas. Uzvarētāji 2015. gadā bija komanda “Himantopus himantopus” (Andris Klepers, Mārcis Tīrums, Ieva Mārdega, Andris Dekants), kas novēroja 68 sugas un ieguva 14 papildpunktus par dzimumu noteikšanu. 2016. gadā otro reizi uzvarēja komanda “Himantopus himantopus” (Mareks Kilups, Ieva Mārdega, Ilze Bojāre, Andris Dekants), novērojot 79 sugas un iegūstot 13,5 papildpunktus. Savukārt 2017. gadā ar novērotām 66 putnu sugām un iegūtiem 18 papildpunktiem uzvarēja komanda “4 ibisi” (Imants Jakovļevs, Guna Roze, Elīze Spridzāne, Juris Vīgulis).

“Pupuķotāju” piedzīvojumi “Rīgas putnu cīņā 2016”

/Baiba Kaškina/

“Pupuķotāju” komanda “Rīgas putnu cīņā” piedalījās otro gadu, sastāvs gan nedaudz mainījās – Sandra Platniece, Baiba Kaškina, Ieva Segliņa un Elīna Zālīte. Divām dalībniecēm bija iepriekšējā gada pieredze – gan zināmas dažas labas putnu vērošanas vietas, gan pāris lietu, ko nevajadzētu darīt. Dažas dienas pirms sacensībām tika noturēta “kaujas apspriede” – kur un cikos doties, kādas vietas mēģināt apgūt. Nekāda cita priekšizpēte netika veikta, tam vienkārši nepietika laika.

Foto: S. Platniece

Komanda "Pupuķotājas" darbībā 2016. gadā. No kreisās: Ieva Segliņa, Elīna Zālīte un Baiba Kaškina.

Foto: B. Kaškina

"Pupuķotāju" novērotie putni 2016. gadā – zosis un lielā čakste.

Foto: B. Kaškina

Foto: J. Vīgulis

Daļa no komandas "4 ibisi" 2017. gadā. No kreisās: Imants Jakovļevs un Guna Roze.

Foto: A. Dekants

Komanda "Kurzemes putni" 2017. gadā. No kreisās: Ritvars Rekmanis un Uģis Pīterāns.

"Rīgas putnu cīņas" sacensību rīts iestājās vēl tumsā. Mēs četratā startējām no centra jau pēc plkst. 7.00, dodoties uz Mangaļsalu, lai līdz ar pirmo gaismu būtu pie Daugavas. Protams, nebijām pirmās. Stāvvietā pirms mola jau stāvēja viens auto – neapšaubāmi, ka arī sacensību dalībnieki.

Pirmos novērojumus sākām reģistrēt īsi pirms astoņiem. Laikapstākļi nelutināja – bija diezgan pavēss un pūta spēcīgs krasta vējš. Tas nozīmē komfortablu iešanu uz bāku pa molu un pavisam nekomfortablu nākšanu atpakaļ. Tomēr interesantas sugas uz mola novērojām abos virzienos. Sākumā pludmalē pa vidu kaijām pamanījām jūras ķīvīti, savukārt aptuveni mola vidū – akmeņu čipsti, ko sākumā noturējām par citu putnu. Atpakaļ nākot, ļoti priecājāmies, redzot bariņu kākauļu. Daļai no komandas tā bija pirmā satikšanās ar šo skaisto pili!

Mangaļsalas mežos bija diezgan kluss un tukšs, bet nākamā ražīgā vērošanas vieta izrādījās Vecdaugavas pļavas. Tur ūdensputnu saraksts tika kārtīgi papildināts gan ar gaidītām sugām, gan arī ar baltpiers zosīm, kas lidoja diezgan tuvu, un mazajām gaurām, kas knapi, knapi bija saskatāmas – kā mazi punktiņi tālumā.

Nākamā pietura bija no "piedurknes" izvilks pagājušā gada trumpris – zinājām vietas Vecdaugavas privātmāju rajonā, kur atrodas barotavas. Arī šogad tās bija savā vietā, pulcējot ne tikai zvirbuļus un zilītes, bet arī dižraibo dzēni un dzilnīti, kas abi pildīja vēderu ar taukiem no tauku bumbām.

Lai papildinātu redzēto pīļu sarakstu, devāmies uz Ķīšezeru. Arī tur putnu vietas nelika vilties. Redzējām gan ķerras, gan cekulpīles, gan

lielās gauras un gaigalas. Nolēmām apmeklēt arī Sarkandaugavas vecupi, kur diezgan bieži novērojama ūdensvistiņa. Diemžēl šoreiz vistiņa mūs tur negaidīja, toties satikām krīkļus, kā arī kokos pa vidu pelēkajiem strazdiem ieraudzījām četrus mājas strazdus! Mēs tos jau sen gaidījām! Pamazām pildījās arī dažādu mazputniņu saraksts – zaļzubītes, sarkanriklītes, ķivuļi, kaņepīši, dadziši.

Tad braucām uz Kronvalda parku. Cerējām tur ieraudzīt vistu vanagu, tomēr priecājāmies arī par mizložņu. Veiksme mums uzsmaidīja Ķīpsalā, kur vistu vanags izmeta likumu virs kokiem tieši mums par prieku. Tur arī redzējām vairākus dadzišu bariņus. Sacensību laiks jau gāja uz beigām, bet mēs nolēmām apmeklēt vēl pāris Rīgas parku – ja nu tur kaut kas interesants. Arkādijas parks nelika vilties! Pa vidu

prāvam meža pīļu bariņam peldēja garkaklis! Māras diķī neko jaunu nesastapām, tikai nobildējāmie ar uzmācīgajām meža pīlēm. Bija palikusi pusstunda laika, un mums bija 49 sugas. Ai, kā gribējās, lai būtu 50! Tikai kā? Mums nav kovārņa! Tajā brīdī tika pieņemts lēmums braukt uz tirgu pēc kovārņa. Tā arī darijām, un, par lielu prieku, divi kovārņi mūs sagaidīja jau aiz zivju paviljona. Tik neviltošu prieku, ieraugot kovārni, laikam izjutām pirmo reizi.

Drīz arī sacensību laiks bija beidzies. Bija auksti, deguni pilēja, rokas sala, bet 50 sugas novērotas, un par to liels prieks! Savu pagājušā gada rezultātu bijām ievērojami uzlabojušas. Šķiet, šogad gan veicās labāk, gan arī meistarība bija augusi un bija vieglāk atpazīt sugas pēc balsīm vai tās redzot tikai mazu brīdi.

Dienas beigās – “Rīgas putnu cīņu” noslēgumā un rezultātu skaitīšanā – bijām priecīgi pārsteigtas par labo rezultātu – šogad piektā vieta no desmit komandām! Gan novēroto sugu skaits pieklājīgs, gan arī noteikts dzimums gana daudzām sugām! Izvēlētā stratēģija – apmeklēt dažādas vietas un nekavēties pārāk ilgi, ja šķiet, ka “putnu nav”, – šoreiz ir labi atmaksājusies. Uzreiz pēc apbalvošanas sākām kalt plānus nākamajam gadam – kādas citas vietas Rīgā varētu apmeklēt, kādas sugas jāiemācās labāk noteikt? Paldies pasākuma organizatoriem, šī bija lieliska iespēja izbaudīt Rīgas putnu dažādību!

“Spectatores Avem Rigensis” piedzīvojumi “Rīgas putnu cīņā 2017”

/Andris Grīnbergs/

“Rīgas putnu cīņā” piedalījās otro reizi. Par pirmo rakstiju jau agrāk savā blogā stacija.org. Sacensību pieredze mūsu komandā (Andris Grīnbergs, Vita Šimane, Raimonds Šimānis, Elīna Zālīte) šoreiz bija diviem dalībniekiem. Bijām piedalījušies arī “Torņu cīņu” Tautas klasē pavasarī un aptuveni zinājām, ko viens no otra varam sagaidīt.

Šoreiz sacensībām gatavojos rūpīgāk nekā pirms gada. Pētīju potenciāli apmeklējamās vietas. Piefiksēju, kurām sugām jāpievērš īpaša uzmanība, lai saņemtu pluspunktus par dzimuma noteikšanu. Noskaidroju, kādus putnus, visticamāk, neizdosies pamanīt, jo devušies jau uz siltajām zemēm. Tas palīdz, ja atšķiramās sugas ir līdzīgas. Piemēram, nav vērts atkārtot visus šņibīšus, ja ar 98% varbūtību redzēt varēs tikai parasto un gaišo.

Divas nedēļas pirms sacensībām aizbraucām uz Mangaļsalu pieradināt ausis pie putnu rudenīgajiem saucieniem. Uz mola sastapām ne tikai putnus, bet arī konkurējošas komandas pārstāvi. Iztikām bez dūru vicināšanas. Tieši pretēji, uzzinājām, kā atšķirams parastais šņibītis no truliša, kā arī kopīgi priecājāmies par mazo mušķērāju mola galā pie bākas.

Nedēļu pirms sacensībām satikāmies, pārrunājām maršrutu. Vienojāmies par Juglas ezers–Ķīšezers–Mangaļsala. Bija vēl variants Mangaļsala–Ķīšezers–Juglas ezers, bet gribējām atšķirties no pārējām komandām, kuras gan jau līdzīgi pagājušajam gadam būs izvēlējušās startēt Mangaļsalā.

Lai arī bija vēl tumšs, jau, izkāpjot no auto, saklausījām ķivulus un dižraibo dzeni. Drīz varējām pievienot melno meža strazdu, svilpi un citus putnus. Turpmākās sugas cita citai sekoja tik strauji, ka pat grūti bija atrast brīdi tās atzīmēt. Varējām vērot divas zvirbuļvanagu mātītes virs koku galotnēm un kā zivju gārnis aizdzen lielo balto gārni. Ezerā peldēja gaigalas, meža pīles un cekulpīles. Netālu no mums nolaidās arī parasto ķeģu bariņš. Vairākas reizes grasījāmies doties tālāk, bet atkal parādījās kas jauns, piemēram, vidējais dzenis.

Pa ceļam uz Ķīšezeru pietājām, lai sameklētu zvirbuļus. Tie atradās vienīgi sestā tramvaja galapunktā. Tā arī bija vienīgā reize, kad redzējām mājas baložus un mājas strazdus. Ķīšezērā skatījām pīļu un lauču bagātību. Nevienas meža pīles, toties baltvēderi, pelēkās pīles, cekulpīles un pat mazā gaura. Visiem par to bija prieks. Aizkavējamies diezgan ilgi. Vajadzēja jau arī rūpīgi visus putnus pārlūkot, lai nejauši nepalaistu kādu retumu garām. Pēc tam devāmies pastaigā pa tuvējiem dārziņiem. Neko daudz mēs tur neredzējām, bet bija prieks gan par dadzišiem, gan melngalvas kauķi, kas ir samērā vēls novērojums šai sugai.

Foto: R. Šimānis

Komanda “Spectatores Avem Rigensis” 2017. gadā. No kreisās: Vita Šimane, Raimonds Šimānis, Andris Grīnbergs un Elīna Zālīte.

Foto: R. Šimanis

Vidējais dzenis.

Pēdējās stundas putnu skaita ziņā sanāca diezgan nabadzīgas. Tomēr no gaidītajām sugām vairumu dabūjām. Uz mola cerējām dabūt parasto šņibīti, melnspārnu kaiju un varbūt arī gaišo šņibīti. Kad ieraudzījām, cik daudz cilvēku staigā pa mola, mazliet nolaidās rokas. Tomēr viens parastais un divi gaišie šņibīši atradās. Turklāt pirmā kaija, kuru pārbaudīju teleskopā, izrādījās melnspārnu. Ejot prom, dabūjām redzēt arī abu dzimumu krāšņās bārdzilītes un saskatījām arī melnā meža strazda mammu. Pasākums šoreiz bija tik intensīvs, ka ar bildēšanu neaizrāvos un Twitteri liku mierā. “Torņu cīņās” bija mazliet mierīgāk.

Rezultāti tika apkopoti dažas stundas vēlāk LOB birojā. Katra komanda īsi pastāstīja par savām gaitām. Tad bija jānosauca novēroto “parasto” sugu skaits. Pārējās sugas tika sauktas pa vienai, un atsaucās tie, kuri tās redzējuši. Visbeidzot tika saskaitīts, cik putniem noteikts dzimums.

Rezultātu apkopošanas procesā bija arī nelielas diskusijas par novērotajām sugām un noteikumu interpretāciju. Cik droši var apgalvot, ka esi

Foto: R. Šimanis

Gaišais šņibītis.

redzējis ziemeļu gulbi, ja to lidojumā bez balss ir ļoti sarežģīti atšķirt no mazā gulbja? Vai novērojums skaitās, ja to ir atpazinis tikai viens cilvēks, bet vēl viens ir tikai redzējis, lāgā neatpazīst, bet māj ar galvu? Cik droši var apgalvot, ka esi redzējis strazda mātīti, ja jauniešiem putniem spalvu tērps ir praktiski tāds pats? Jāatzīst, ka rodas neliela šaubu ēna gan par konkurentu, gan savas komandas novērojumiem tieši noteikumu dažādās interpretācijas dēļ. Tomēr domāju, ka no tādiem jautājumiem nevarētu izvairīties, pat ja katrai komandai līdzī sūtītu tiesnesi.

Bijām novērojuši 34 “parastās” un 13 pārējās putnu sugas. Tas kopā ar 14,5 punktiem par noteiktu dzimumu deva septiņus vietu. Jāatzīst, ka mūsu pieredzei tas ir atbilstošs rezultāts. Migrantu atpazīšana pēc balsīm mums ir pārāk sarežģīts uzdevums. Pārāk jau arī neskrējām. Interesanti, ka punktus par noteiktu dzimumu komandai bija otrs labākais rezultāts.

Pēc apbalvošanas varējām mazliet uzskatīties un dalīties gūtajos iespaidos. Viena no atziņām bija, ka neko daudz iemācīties tādā veidā nevar.

Staigājam, klausāmie, mēģinām noteikt un ceram, ka pareizi. Tādā ziņā būtu vērtīgāk, ja mazāk zinošie dalībnieki tiktu pie iespējas praktizēties pieredzējušu “kadru” vadībā. Tiesa, sacensību moments līdz ar to varbūt būtu vēl nosacītāks nekā līdz šim.

No vienas puses, man kā putnu vērotājam gribētos pacelt savu viduvējo līmeni ar kompetenta spēka palīdzību. No otras – ja tās ir sacensības, tad katrs tomēr cenšas dabūt pēc iespējas augstāku vietu un nekāda sevišķa izglītošana tajā procesā nemaz nevar notikt. Kaut ko jau katrs dalībnieks, varbūt izņemot pašus pieredzējušākos, procesa laikā iemācās. Piemēram, man līdz šim nebija motivācijas pētīt datus par sugu migrācijas laikiem. Domāju, ka piedalīšos sacensībās arī turpmāk, lai arī bez cerībām uz augstām vietām. Nākamās gan ir tikai pēc gada. Arī citiem ieteiktu pamēģināt savus spēkus. Ja nav komandas, organizatori centīsies palīdzēt, un varbūt pat paveiksies tikt vienā komandā ar kādu pieredzējušu putnu pazinēju. Tomēr, kā tas parasti mēdz būt komandu sacensībās, – ja ir forši komandas biedri, tad sacensības būs izdevušās. Man tas tā arī bija.

Summary

Birding Competition in Riga – for the 3rd year running /Guna Roze, Baiba Kaškina, Andris Grīnbergs/

“Riga Birding Battle” is an annual birding competition in Riga organised by the Riga Local Group of the Latvian Ornithological Society. There are two rules specific to this competition – birding is limited to the territory of Riga, and identifying sexes of birds brings extra points. According to the rules of the competition, during an 8-hour span within the limits of Riga City, teams of 2–4 individuals seek to spot and identify as many bird species as possible, and extra points may be gained for identified sexes of birds. In 2015, 7 teams took part in the competition and birds of 81 species were spotted, the winners “Himantopus himantopus” observed 68 species and scored 14 extra points. In 2016, 10 teams observed, in total, 93 species, and the winners “Himantopus himantopus” scored 79+13.5 points. This year 8 teams observed 96 species, and the winners “4 ibisi” scored 66+18 points.